

Concept wetsvoorstel Wet waardeoverdracht klein pensioen
Allen die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is afkoop van kleine pensioenaanspraken te vervangen door waardeoverdracht zodat de pensioenbestemming behouden blijft en enige andere wijzigingen inzake waardeoverdracht door te voeren;
Zo is het dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

De Pensioenwet wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1 wordt in de definitie van afkoop "artikel 134" vervangen door: artikel 55, zesde lid, artikel 134, artikel 220b.

B

In artikel 4 wordt "zijn de artikelen 58, 61, 71 tot en met 74, 78 tot en met 80, 85 tot en met 89 niet van overeenkomstige toepassing" vervangen door: zijn de artikelen 58 en 61 niet van overeenkomstige toepassing en zijn de artikelen 71 tot en met 74, 78 tot en met 80 en 85 tot en met 89 van overeenkomstige toepassing indien de pensioenregeling daarin voorziet.

C

Artikel 51 wordt als volgt gewijzigd:

1. Onder vernummering van het tweede lid tot en met het tiende lid tot het derde lid tot en met het elfde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:
  2. Het pensioenregister heeft mede tot doel op verzoek de pensioenuitvoerder te informeren bij welke andere pensioenuitvoerder een gewezen deelnemer pensioenaanspraken opbouwt ten behoeve van de toepassing van artikel 70a.
2. In het vijfde lid (nieuw) wordt "het tweede en derde lid" vervangen door "het derde en vierde lid" en wordt "het eerste lid" vervangen door "het eerste en tweede lid".
3. In het zesde lid (nieuw) wordt "het tweede en derde lid" vervangen door: het derde en vierde lid.
4. In het zevende en tiende lid (nieuw) wordt "het vijfde lid" vervangen door: het zesde lid.
5. In het achtste lid (nieuw) wordt "het vijfde lid" vervangen door "het zesde lid" en wordt "het zesde lid" vervangen door "het zevende lid" .

D

Aan artikel 55 wordt een lid toegevoegd, luidende:

6. In afwijking van het eerste en tweede lid en artikel 134 vervallen de pensioenaanspraken van een deelnemer bij beëindiging van de deelneming, indien op basis van de tot het tijdstip van beëindiging opgebouwde aanspraak op ouderdomspensioen de uitkering van het ouderdomspensioen op jaarbasis op de reguliere ingangsdatum niet meer zal bedragen dan € 2,- per jaar. De vorige zin is niet van toepassing indien de deelnemer verhuist naar een andere lidstaat en hij de pensioenuitvoerder daarover bij beëindiging van de deelneming heeft geïnformeerd.

E

Artikel 66 komt te luiden:

Artikel 66. Afkoop klein ouderdomspensioen

1. De pensioenuitvoerder heeft het recht om bij de ingang van het ouderdomspensioen een aanspraak op ouderdomspensioen en andere aanspraken ten behoeve van de gepensioneerde of zijn nabestaanden af te kopen, indien:
  - a. de uitkering van het ouderdomspensioen op de ingangsdatum minder bedraagt dan € 465, 94 per jaar; en
  - b. de gepensioneerde geen bezwaar maakt tegen de afkoop indien de deelneming is geëindigd voor 1 januari 2007 of de gepensioneerde instemt met de afkoop indien de deelneming is geëindigd vanaf 1 januari 2007.
2. De pensioenuitvoerder heeft het recht om pensioenaanspraken van een gewezen deelnemer af te kopen, indien:
  - a. de deelneming is geëindigd voor de peildatum, die is gelegen twee jaar voor het tijdstip van inwerkingtreding van artikel I, onderdeel E, van de Wet waardeoverdracht klein pensioen;
  - b. op basis van de tot het tijdstip van beëindiging van de deelneming opgebouwde aanspraak op ouderdomspensioen de uitkering van het ouderdomspensioen op jaarbasis op de reguliere ingangsdatum, getoetst per 1 januari van dat jaar, minder zal bedragen dan het in het eerste lid, onderdeel a, genoemde bedrag; en
  - c. de gewezen deelnemer geen bezwaar maakt tegen de afkoop indien de deelneming is geëindigd voor 1 januari 2007 of de gewezen deelnemer instemt met de afkoop indien de deelneming is geëindigd tussen 1 januari 2007 en de peildatum, bedoeld in onderdeel a.
3. De pensioenuitvoerder die gebruik wil maken van het in het eerste lid bedoelde recht informeert de gepensioneerde over zijn besluit hierover voor de ingang van het pensioen en gaat over tot uitbetaling van de afkoopwaarde binnen zes maanden na de ingang van het pensioen.
4. De pensioenuitvoerder stelt de afkoopwaarde ter beschikking aan de gepensioneerde dan wel de gewezen deelnemer, met uitzondering van de afkoopwaarde van een bijzonder partnerpensioen, die ter beschikking wordt gesteld aan de gewezen partner.
5. De pensioenuitvoerder betaalt de uitkering op de dag dat de aanspraken of rechten vervallen in verband met de afkoop.
6. Het in het eerste lid, onderdeel a, genoemde bedrag wordt telkens gewijzigd met ingang van 1 januari op basis van de consumentenprijsindex Alle Huishoudens, zoals berekend door het Centraal Bureau voor de Statistiek. De wijziging wordt bepaald door de procentuele wijziging die dat indexcijfer over de maand oktober, voorafgaand aan de aanpassing, heeft ondergaan ten opzichte van de maand oktober van het daaraan voorafgaande jaar. Het gewijzigde bedrag wordt door of namens Onze Minister bekend gemaakt in de Staatscourant.
7. De pensioenuitvoerder waarborgt met betrekking tot perioden van opbouw vanaf 1 januari 2005 bij de vaststelling van de afkoopwaarde door vaststelling van een afkoopvoet dat geen onderscheid gemaakt wordt tussen mannen en vrouwen waarbij voldaan wordt aan het vereiste van collectieve actuariële gelijkwaardigheid.
8. Elk beding strijdig met dit artikel is nietig.
9. Indien de pensioenuitvoerder wil afkopen op of na de reguliere ingangsdatum van het ouderdomspensioen en het moment waarop de pensioenuitvoerder wil afkopen ligt voor of op de datum waarop het ouderdomspensioen op grond van de Algemene Ouderdomswet ingaat, dan heeft de betrokkene het recht ervoor te kiezen dat het ouderdomspensioen waarop de afkoop betrekking heeft, ingaat op de eerste dag van de maand volgend op de datum waarop het ouderdomspensioen op grond van de Algemene Ouderdomswet ingaat. De pensioenuitvoerder koopt af op het moment dat het ouderdomspensioen waarop de afkoop betrekking heeft ingaat. Artikel 62, eerste lid, is van overeenkomstige toepassing.
10. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over het vaststellen van de afkoopwaarde.

F

In artikel 67, vierde lid, en artikel 68, vierde lid, wordt "Artikel 66, zesde en negende tot en met elfde lid" vervangen door: Artikel 66, vijfde, zevende, achtste en tiende lid.

G

In artikel 70, eerste, derde en vierde lid, wordt "71" vervangen door: 70a.

H

Na artikel 70 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 70a. Recht op waardeoverdracht klein ouderdomspensioen

1. De pensioenuitvoerder heeft het recht om na beëindiging van de deelneming de overdrachtswaarde van de pensioenaanspraken van een gewezen deelnemer over te dragen indien:
  - a. op basis van de opgebouwde aanspraak op ouderdomspensioen de uitkering van het ouderdomspensioen op jaarbasis op de reguliere ingangsdatum minder zal bedragen dan het op basis van artikel 66 bepaalde bedrag;
  - b. de pensioenuitvoerder bij de toepassing van dit lid niet een lager maximum hanteert dan het in onderdeel a bedoelde bedrag;
  - c. de waardeoverdracht ertoe strekt het de gewezen deelnemer mogelijk te maken pensioenaanspraken te verwerven bij de ontvangende pensioenuitvoerder van de nieuwe werkgever of de beroepspensioenregeling; en
  - d. in geval de waardeoverdracht nettopensioen betreft de ontvangende pensioenuitvoerder een regeling voor nettopensioen uitvoert.
2. De ontvangende pensioenuitvoerder is verplicht de overdrachtswaarde aan te wenden ter verwerving van pensioenaanspraken voor de deelnemer.
3. De ontvangende pensioenuitvoerder waarborgt dat de actuariële waarde van de door de deelnemer te verwerven pensioenaanspraken ten minste gelijk is aan de op dezelfde grondslagen berekende waarde van de over te dragen pensioenaanspraken.
4. De overdragende en ontvangende pensioenuitvoerder brengen in het kader van de waardeoverdracht geen kosten in rekening bij de gewezen deelnemer.
5. Elk beding strijdig met dit artikel is nietig.
6. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld over dit artikel onder meer over de berekening van de overdrachtswaarde.

I

In artikel 71, eerste lid, wordt "tenzij sprake is van een van de in de artikelen 72, 72a en 73 omschreven situaties" vervangen door: tenzij sprake is van een van de in de artikelen 72, 72a en 73 omschreven situaties of het pensioenaanspraken betreft waarvoor de pensioenuitvoerder artikel 70a toepast.

J

Artikel 83 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het opschrift vervalt "op verzoek werkgever".
2. In de aanhef van het eerste lid wordt na "op verzoek van de werkgever" ingevoegd: of de partijen die de pensioenregeling zijn overeengekomen.
3. Onder vernummering van het derde tot en met zevende lid tot het vierde tot en met achtste lid wordt een lid ingevoegd, luidende:
  3. Het tweede lid, onderdeel a, is niet van toepassing voor zover de collectieve wijziging van de pensioenovereenkomsten, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, inhoudt dat de pensioenrichtleeftijd wordt gelijkgesteld aan de pensioenrichtleeftijd, bedoeld in artikel 18a, zesde lid, van de Wet op de loonbelasting 1964 en voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:
    - a. de pensioenaanspraken worden collectief actuariëel neutraal herrekend; en

b. de pensioenregeling voorziet in de mogelijkheid de ingangsdatum van het pensioen te vervroegen naar de ingangsdatum voor de wijziging.

4. In het vijfde lid (nieuw) wordt "derde lid" vervangen door: vierde lid.

K

Artikel 85, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In de aanhef wordt "met dien verstande dat" vervangen door "met dien verstande dat de in artikel 72 gestelde eis inzake de ontvangende pensioenuitvoerder niet van toepassing is, en mits".

2. Onderdeel a komt te luiden:

a. de tot verevening gerechtigde echtgenoot, bedoeld in artikel 2 van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding, met de waardeoverdracht instemt; en.

L

Artikel 87, tweede lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In onderdeel e wordt "; en" vervangen door een puntkomma.

2. Onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel f door "; en", wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:

g. de tot verevening gerechtigde echtgenoot, bedoeld in artikel 2 van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding, met de waardeoverdracht instemt.

M

Aan artikel 88 wordt na "opgenomen voorwaarden" toegevoegd: , en mits:

a. de tot verevening gerechtigde echtgenoot, bedoeld in artikel 2 van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding, met de waardeoverdracht instemt; en

b. de mogelijkheden tot afkoop van de waarde van de overgedragen pensioenaanspraken na de waardeoverdracht niet ruimer zijn dan op basis van deze wet.

N

Aan artikel 89 wordt na "opgenomen voorwaarden" toegevoegd: , en mits:

a. de tot verevening gerechtigde echtgenoot, bedoeld in artikel 2 van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding, met de waardeoverdracht instemt; en

b. de mogelijkheden tot afkoop van de waarde van de overgedragen pensioenaanspraken na de waardeoverdracht niet ruimer zijn dan op basis van deze wet.

O

In artikel 176, eerste lid, wordt "69, vierde, vijfde en negende lid, 71" vervangen door "69, vierde, vijfde en negende lid, 70a, tweede, derde, vierde en zesde lid, 71" en wordt "83, tweede en zevende lid" vervangen door "83, tweede en achtste lid".

P

Aan artikel 220a worden een aantal leden toegevoegd, luidende:

16. Artikel 55, zesde lid, is van toepassing indien de deelneming eindigt vanaf het tijdstip van inwerkingtreding van artikel I, onderdeel D, van de Wet waardeoverdracht klein pensioen.

17. Artikel 70a is van toepassing indien de deelneming is geëindigd of eindigt vanaf twee jaar voor het tijdstip van inwerkingtreding van artikel I, onderdeel H, van de Wet waardeoverdracht klein pensioen.

Q

Na artikel 220a wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 220b. Vervallen heel kleine aanspraken

Een pensioenuitvoerder kan pensioenaanspraken van een gewezen deelnemer laten vervallen indien de deelneming is geëindigd voor het tijdstip van inwerkingtreding van artikel I, onderdeel D, van de Wet waardeoverdracht klein pensioen en op basis van de tot het tijdstip van beëindiging opgebouwde aanspraak op ouderdomspensioen de uitkering van het ouderdomspensioen op jaarbasis op de reguliere ingangsdatum niet meer zal bedragen dan € 2,- per jaar.

ARTIKEL II

De Wet verplichte beroepspensioenregeling wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1, eerste lid, wordt in de definitie van afkoop "artikel 129" vervangen door: artikel 66, zesde lid, artikel 129, artikel 214a.

B

Artikel 62 wordt als volgt gewijzigd:

1. Onder vernummering van het tweede lid tot en met het tiende lid tot het derde lid tot en met het elfde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:
  2. Het pensioenregister heeft mede tot doel op verzoek de pensioenuitvoerder te informeren bij welke andere pensioenuitvoerder een gewezen deelnemer pensioenaanspraken opbouwt ten behoeve van de toepassing van artikel 81a.
2. In het vijfde lid (nieuw) wordt "het tweede en derde lid" vervangen door "het derde en vierde lid" en wordt "het eerste lid" vervangen door "het eerste en tweede lid".
3. In het zesde lid (nieuw) wordt "het tweede en derde lid" vervangen door: het derde en vierde lid.
4. In het zevende en tiende lid (nieuw) wordt "het vijfde lid" vervangen door: het zesde lid.
5. In het achtste lid (nieuw) wordt "het vijfde lid" vervangen door "het zesde lid" en wordt "het zesde lid" vervangen door "het zevende lid" .

C

Aan artikel 66 wordt een lid toegevoegd, luidende:

6. In afwijking van het eerste en tweede lid en artikel 129 vervallen de pensioenaanspraken van een deelnemer bij beëindiging van de deelneming, indien op basis van de tot het tijdstip van beëindiging opgebouwde aanspraak op ouderdomspensioen de uitkering van het ouderdomspensioen op jaarbasis op de reguliere ingangsdatum niet meer zal bedragen dan € 2,- per jaar. De vorige zin is niet van toepassing indien de deelnemer verhuist naar een andere lidstaat en hij de pensioenuitvoerder daarover bij beëindiging van de deelneming heeft geïnformeerd.

D

In artikel 71 wordt "zijn de artikelen 69, 73, 82 tot en met 85, 87, 88 en 93 tot en met 97 niet van overeenkomstige toepassing" vervangen door: zijn de artikelen 69 en 73 niet van overeenkomstige toepassing en zijn de artikelen 82 tot en met 85, 87, 88 en 93 tot en met 97 van overeenkomstige toepassing indien de beroepspensioenregeling daarin voorziet.

E

Artikel 78 komt te luiden:

Artikel 78. Afkoop klein ouderdomspensioen

1. De pensioenuitvoerder heeft het recht om bij de ingang van het ouderdomspensioen een aanspraak op ouderdomspensioen en andere aanspraken ten behoeve van de gepensioneerde of zijn nabestaanden af te kopen, indien:
  - a. de uitkering van het ouderdomspensioen op de ingangsdatum minder bedraagt dan € 465, 94 per jaar; en
  - b. de gepensioneerde geen bezwaar maakt tegen de afkoop indien de deelneming is geëindigd voor 1 januari 2007 of de gepensioneerde instemt met de afkoop indien de deelneming is geëindigd vanaf 1 januari 2007.
2. De pensioenuitvoerder heeft het recht om pensioenaanspraken van een gewezen deelnemer af te kopen, indien:
  - a. de deelneming is geëindigd voor de peildatum die is gelegen twee jaar voor het tijdstip van inwerkingtreding van artikel II, onderdeel E, van de Wet waardeoverdracht klein pensioen;
  - b. op basis van de tot het tijdstip van beëindiging van de deelneming opgebouwde aanspraak op ouderdomspensioen de uitkering van het ouderdomspensioen op jaarbasis op de reguliere ingangsdatum, getoetst per 1 januari van dat jaar, minder zal bedragen dan het in het eerste lid, onderdeel a, genoemde bedrag; en
  - c. de gewezen deelnemer geen bezwaar maakt tegen de afkoop indien de deelneming is geëindigd voor 1 januari 2007 of de gewezen deelnemer instemt met de afkoop indien de deelneming is geëindigd tussen 1 januari 2007 en de peildatum, bedoeld in onderdeel a.
3. De pensioenuitvoerder die gebruik wil maken van het in het eerste lid bedoelde recht informeert de gepensioneerde over zijn besluit hierover voor de ingang van het pensioen en gaat over tot uitbetaling van de afkoopwaarde binnen zes maanden na de ingang van het pensioen.
4. De pensioenuitvoerder stelt de afkoopwaarde ter beschikking aan de gepensioneerde dan wel de gewezen deelnemer, met uitzondering van de afkoopwaarde van een bijzonder partnerpensioen, die ter beschikking wordt gesteld aan de gewezen partner.
5. De pensioenuitvoerder betaalt de uitkering op de dag dat de aanspraken of rechten vervallen in verband met de afkoop.
6. Het in het eerste lid, onderdeel a, genoemde bedrag wordt telkens gewijzigd met ingang van 1 januari op basis van de consumentenprijsindex Alle Huishoudens, zoals berekend door het Centraal Bureau voor de Statistiek. De wijziging wordt bepaald door de procentuele wijziging die dat indexcijfer over de maand oktober, voorafgaand aan de aanpassing, heeft ondergaan ten opzichte van de maand oktober van het daaraan voorafgaande jaar. Het gewijzigde bedrag wordt door of namens Onze Minister bekend gemaakt in de Staatscourant.
7. De pensioenuitvoerder waarborgt met betrekking tot perioden van opbouw vanaf 1 januari 2007 bij de vaststelling van de afkoopwaarde door vaststelling van een afkoopvoet dat geen onderscheid gemaakt wordt tussen mannen en vrouwen waarbij voldaan wordt aan het vereiste van collectieve actuariële gelijkwaardigheid.
8. Elk beding strijdig met dit artikel is nietig.
9. Indien de pensioenuitvoerder wil afkopen op of na de reguliere ingangsdatum van het ouderdomspensioen en het moment waarop de pensioenuitvoerder wil afkopen ligt voor of op de datum waarop het ouderdomspensioen op grond van de Algemene Ouderdomswet ingaat, dan heeft de betrokkene het recht ervoor te kiezen dat het ouderdomspensioen waarop de afkoop betrekking heeft, ingaat op de eerste dag van de maand volgend op de datum waarop het ouderdomspensioen op grond van de Algemene Ouderdomswet ingaat. De pensioenuitvoerder koopt af op het moment dat het ouderdomspensioen waarop de afkoop betrekking heeft ingaat. Artikel 74, eerste lid, is van overeenkomstige toepassing.

10. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over het vaststellen van de afkoopwaarde.

F

In artikel 79, vierde lid, en artikel 80, vierde lid, wordt "Artikel 78, zesde en negende tot en met elfde lid" vervangen door: Artikel 78, vijfde, zevende, achtste en tiende lid.

G

In artikel 81, eerste, derde en vierde lid, wordt "82" vervangen door: 81a.

H

Na artikel 81 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 81a. Recht op waardeoverdracht klein ouderdomspensioen

1. De pensioenuitvoerder heeft het recht om na beëindiging van de deelneming de overdrachtswaarde van de pensioenaanspraken van een gewezen deelnemer over te dragen indien:
  - a. op basis van de opgebouwde aanspraak op ouderdomspensioen de uitkering van het ouderdomspensioen op jaarbasis op de reguliere ingangsdatum minder zal bedragen dan het op basis van artikel 78 bepaalde bedrag;
  - b. de pensioenuitvoerder bij de toepassing van dit lid niet een lager maximum hanteert dan het in onderdeel a bedoelde bedrag;
  - c. de waardeoverdracht ertoe strekt het de gewezen deelnemer mogelijk te maken pensioenaanspraken te verwerven bij de ontvangende pensioenuitvoerder van de nieuwe beroepspensioenregeling of de werkgever; en
  - d. in geval de waardeoverdracht nettopensioen betreft de ontvangende pensioenuitvoerder een regeling voor nettopensioen uitvoert.
2. De ontvangende pensioenuitvoerder is verplicht de overdrachtswaarde aan te wenden ter verwerving van pensioenaanspraken voor de deelnemer.
3. De ontvangende pensioenuitvoerder waarborgt dat de actuariële waarde van de door de deelnemer te verwerven pensioenaanspraken ten minste gelijk is aan de op dezelfde grondslagen berekende waarde van de over te dragen pensioenaanspraken.
4. De overdragende en ontvangende pensioenuitvoerder brengen in het kader van de waardeoverdracht geen kosten in rekening bij de gewezen deelnemer.
5. Elk beding strijdig met dit artikel is nietig.
6. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld over dit artikel onder meer over de berekening van de overdrachtswaarde.

I

In artikel 82, eerste lid, wordt "tenzij sprake is van een van de in de artikelen 83, 83a en 84 omschreven situaties" vervangen door: tenzij sprake is van een van de in de artikelen 83, 83a en 84 omschreven situaties of het pensioenaanspraken betreft waarvoor de pensioenuitvoerder artikel 81a toepast.

J

Artikel 91 wordt als volgt gewijzigd:

1. Onder vernummering van het derde tot en met zevende lid tot het vierde tot en met achtste lid, wordt een lid ingevoegd, luidende:
  3. Het tweede lid, onderdeel a, is niet van toepassing voor zover de wijziging van de beroepspensioenregeling, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, inhoudt dat de pensioenrichtleeftijd wordt gelijkgesteld aan de pensioenrichtleeftijd, bedoeld in artikel 18a, zesde lid, van de Wet op de loonbelasting 1964, en voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:
    - a. de pensioenaanspraken worden collectief actuariëel neutraal herrekend; en

b. de beroepspensioenregeling voorziet in de mogelijkheid de ingangsdatum van het pensioen te vervroegen naar de ingangsdatum voor de wijziging.

2. In het vijfde lid (nieuw) wordt "derde lid" vervangen door: vierde lid.

K

Artikel 93, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In de aanhef wordt "met dien verstande dat" vervangen door "met dien verstande dat de in artikel 83 gestelde eis inzake de ontvangende pensioenuitvoerder niet van toepassing is, en mits".

2. Onderdeel a komt te luiden:

a. de tot verevening gerechtigde echtgenoot, bedoeld in artikel 2 van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding, met de waardeoverdracht instemt; en.

L

Artikel 95, tweede lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In onderdeel e wordt "; en" vervangen door een puntkomma.

2. Onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel f door "; en", wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:

g. de tot verevening gerechtigde echtgenoot, bedoeld in artikel 2 van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding, met de waardeoverdracht instemt.

M

Aan artikel 96 wordt na "opgenomen voorwaarden" toegevoegd: , en mits:

a. de tot verevening gerechtigde echtgenoot, bedoeld in artikel 2 van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding, met de waardeoverdracht instemt; en

b. de mogelijkheden tot afkoop van de waarde van de overgedragen pensioenaanspraken na de waardeoverdracht niet ruimer zijn dan op basis van deze wet.

N

Aan artikel 97 wordt na "opgenomen voorwaarden" toegevoegd: , en mits:

a. de tot verevening gerechtigde echtgenoot, bedoeld in artikel 2 van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding, met de waardeoverdracht instemt; en

b. de mogelijkheden tot afkoop van de waarde van de overgedragen pensioenaanspraken na de waardeoverdracht niet ruimer zijn dan op basis van deze wet.

O

In artikel 171, eerste lid, wordt "80a, vierde, vijfde en negende lid, 82" vervangen door "80a, vierde, vijfde en negende lid, 81a, tweede, derde, vierde en zesde lid, 82" en wordt "92, tweede en zevende lid" vervangen door "92, tweede en achtste lid".

P

Aan artikel 214 worden een aantal leden toegevoegd, luidende:

13. Artikel 66, zesde lid, is van toepassing indien de deelneming eindigt vanaf het tijdstip van inwerkingtreding van artikel II, onderdeel C, van de Wet waardeoverdracht klein pensioen.

14. Artikel 81a is van toepassing indien de deelneming is geëindigd of eindigt vanaf twee jaar voor het tijdstip van inwerkingtreding van artikel II, onderdeel H, van de Wet waardeoverdracht klein pensioen.

Q

Na artikel 214 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 214a. Vervallen heel kleine aanspraken

Een pensioenuitvoerder kan pensioenaanspraken van een gewezen deelnemer laten vervallen indien de deelneming is geëindigd voor het tijdstip van inwerkingtreding van artikel II, onderdeel C, van de Wet waardeoverdracht klein pensioen en op basis van de tot het tijdstip van beëindiging opgebouwde aanspraak op ouderdomspensioen de uitkering van het ouderdomspensioen op jaarbasis op de reguliere ingangsdatum niet meer zal bedragen dan € 2,- per jaar.

ARTIKEL III

De Invoerings- en aanpassingswet Pensioenwet wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid wordt "26, eerste lid, 28, eerste, tweede, derde en vierde lid" vervangen door: 26 ,eerste lid.
2. In het derde lid wordt "26, tweede lid, 28, vijfde, zesde, zevende en achtste lid," vervangen door: 26, tweede lid.

B

Artikel 28 vervalt.

ARTIKEL IV

Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zendt binnen vier jaar na de inwerkingtreding van deze wet aan de Staten-Generaal een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van deze wet in de praktijk.

ARTIKEL V

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

ARTIKEL VI

Deze wet wordt aangehaald als: Wet waardeoverdracht klein pensioen

De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

J. Klijnsma

Memorie van toelichting

Algemeen

I. Inleiding

Achtergrond en doel van dit wetsvoorstel

Bij de totstandkoming van de Pensioenwet in 2007 kregen pensioenuitvoerders het eenzijdige recht om kleine pensioenaanspraken van gewezen deelnemers na twee jaar af te kopen. Dat gaf uitvoerders een instrument om de administratieve lasten te beheersen. De periode van twee jaar was bedoeld om te stimuleren dat de gewezen deelnemer de waarde van zijn kleine pensioenaanspraak overdraagt als hij in die periode een nieuwe baan krijgt. Afkoop van kleine pensioenen vanaf twee jaar na het einde van het dienstverband komt tienduizenden keren per jaar voor, met zeer grote aantallen in bepaalde sectoren. Vooral voor deelnemers met meerdere kleine (parttime) dienstverbanden, die na het einde van hun deelnemerschap geen gebruik maken van hun recht op waardeoverdracht, kan afkoop aanzienlijke negatieve gevolgen hebben voor hun pensioenopbouw.

Tegelijkertijd neemt het aantal kleine pensioenen in administraties van pensioenuitvoerders toe als gevolg van de flexibilisering op de arbeidsmarkt, terwijl de uitstroom wordt beperkt door een verbod op waardeoverdracht ingeval van een dekkingstekort. Vervolgens moeten pensioenuitvoerders bij de afkoop van kleine bedragen soms onevenredige hoge kosten maken. Soms lukt de afkoop niet omdat de deelnemer bepaalde gegevens aan de pensioenuitvoerder niet heeft verstrekt en niet reageert op een oproep daartoe.

Het is belangrijk dat ook werknemers met kleine pensioenen hun aanspraken zoveel mogelijk kunnen behouden voor de opbouw van een goede oudedagsvoorziening, maar dan wel tegen aanvaardbare administratieve lasten.

Het doel van dit wetsvoorstel is een passend antwoord te vinden op de geschetste spagaat tussen behoud van pensioenbestemming en, voor de desbetreffende groep, bevordering van het totale pensioenresultaat, versus beteugeling van administratieve lasten, die uiteindelijk immers het pensioenresultaat van alle deelnemers aantasten.

Afgelopen tijd is over de hoofdlijnen van het wetsvoorstel waardeoverdracht klein pensioen overeenstemming bereikt met de Stichting van de Arbeid, de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars. Centraal staat dat de nieuwe regeling over kleine pensioenen kostenefficiënt en effectief moet kunnen worden uitgevoerd. In brieven van 14 april 2016 en 22 november 2016 (Kamerstukken 32 043, nr. 315 en 32 043, nr. 348) is melding gemaakt van de start en de voortgang in dit traject.

Als resultaat hiervan wordt voorgesteld de regeling voor de afkoop van klein pensioen langs de lijnen van de hiernavolgende hoofdstukken aan te passen. Er wordt daarbij een onderscheid gemaakt in klein pensioen (een aanspraak lager dan € 465,94 op jaarbasis) en een heel klein pensioen, hetgeen neerkomt op een aanspraak op jaarbasis van maximaal € 2.

Andere onderwerpen in dit wetsvoorstel:

- Geregeld wordt, dat het individuele bezwaarrecht vervalt bij een collectieve waardeoverdracht als gevolg van een aanpassing (verhoging) van de fiscale pensioenrichtleeftijd; onder voorwaarden mogen dan de bestaande aanspraken op basis van een eerdere pensioenrichtleeftijd worden herberekend naar de aangepaste richtleeftijd. Over dit onderwerp is advies gevraagd aan het Actuarieel Genootschap.
- De bepalingen in de Pensioenwet over internationale waardeoverdracht zijn verduidelijkt.
- Daarnaast gaat het wetsvoorstel in op enkele technische punten in relatie tot verevening bij scheiding.

II. Regeling klein pensioen

2.a. Probleembeschrijving

Afkoopbeleid in de bestaande pensioenwetgeving

Met de Pensioenwet werd de regeling voor afkoop aangepast. Dit werd onder meer als volgt toegelicht:

“Samenhangend met de verbetering van de toegang door de invoering van de maximale toetredingsleeftijd van 21 jaar stroomlijnt de regering in dit wetsvoorstel de verschillende bepalingen rond afkoop van kleine pensioenen, afkoop bij emigratie en premierestitutie tot één regeling. Pensioenuitvoerders krijgen een eenzijdig recht om twee jaar na beëindiging van de deelneming pensioenaanspraken die een bepaalde grens niet overstijgen, af te kopen. Kleine pensioenaanspraken brengen voor pensioenuitvoerders relatief hoge administratieve lasten met zich mee (administratie, voorlichting, excasso) in vergelijking tot de te verwachten uitkeringen.

Een aantal mogelijkheden dat pensioenuitvoerders kan gebruiken om administratieve lasten te beperken, zal in de toekomst moeilijker te gebruiken zijn of komen te vervallen:

- Op grond van dit wetsvoorstel wordt het niet mogelijk een toetredingsleeftijd te hanteren die boven de 21 jaar ligt (zie hierboven);
- Het hanteren van wacht- en drempelperiodes staat onder druk. Onderscheid tussen werknemers met een tijdelijk contract en werknemers met een contract voor onbepaalde tijd is verboden (artikel 7:649 BW) tenzij het objectief gerechtvaardigd is. Het hanteren van wacht- en drempeltijden zal in de praktijk relatief vaak werknemers met een tijdelijke arbeidsovereenkomst treffen.

Met het eenzijdige recht voor pensioenuitvoerders om kleine pensioenaanspraken af te kopen twee jaar nadat een deelnemer gewezen deelnemer is geworden, krijgt de pensioenuitvoerder een goed instrument om administratieve lasten te beheersen. De periode van twee jaar is bedoeld om te stimuleren dat gewezen deelnemers, als zij in die periode een nieuwe baan krijgen, de waarde van de kleine pensioenaanspraak alsnog overdragen.”

De prioriteitsvolgorde in de doelen was dus: eerst waardeoverdracht, dan afkoop. Indien waardeoverdracht niet lukt mag het administratieve lasten argument prevaleren en komt afkoop in beeld.

Evident is dat twee belangrijke uitgangspunten toen (en ook nu) met elkaar schuren: een brede deelname aan het tweede pijler pensioen voor ieder die werkt en het in toom houden van de daarmee gepaard gaande administratieve lasten. Zo werd bijvoorbeeld ook gesteld, dat werkgevers en werknemers bij een toetredingsleeftijd van 21 jaar kunnen voorkomen dat vakantiewerkers en scholieren met kleine, tijdelijke contracten in de pensioenregeling komen, waardoor er geen relatief zeer kleine pensioenaanspraken gepaard gaande met relatief hoge administratieve lasten opgebouwd worden.

Actualiteit

Inmiddels is zo'n 10 jaar verstreken sinds de introductie van de Pensioenwet en blijkt de praktijk weerbarstiger. Kleine, tijdelijke contracten komen met de flexibilisering van de arbeidsmarkt steeds vaker voor en zeker niet alleen bij jonge vakantiewerkers en scholieren. Bij pensioenuitvoerders vindt regelmatig bovenbedoelde afkoop van kleine pensioenen plaats. Dat impliceert dat die gelden hun pensioenbestemming niet bereiken.

Er zijn ook uitvoerders die bewust van (tussentijdse) afkoop afzien. Vervolgens vindt dan echter toch nog vaak afkoop plaats, maar dan op de pensioeningangsdatum en mits de deelnemer of gepensioneerde daarmee instemt.

Ook speelt momenteel op, dat veel waardeoverdrachten op eigen verzoek van de deelnemers niet kunnen plaatsvinden vanwege een dekkingstekort van hetzij de overdragende, hetzij de ontvangende, pensioenuitvoerder.

Om een beeld te krijgen van de aard en omvang van de kleine aanspraken problematiek is door de Pensioenfederatie met hulp van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) een 'Kwantificerend onderzoek naar kleine aanspraken bij zeven pensioenfondsen' verricht. Het gaat specifiek om fondsen uit sectoren waarin deelnemers vaak een gefragmenteerd pensioen opbouwen via verschillende korte (en vaak part time) dienstverbanden: de uitzendbranche (Flexsecurity en StiPP), horeca (PH&C), schoonmaak, landbouw, detailhandel en het levensmiddelenbedrijf. Als belangrijkste uitkomsten is te noteren dat deze fondsen ongeveer driemaal zoveel slapers (3,16

miljoen) als actieven (1,03 miljoen) hebben, waarbij de aanspraken van de meeste slapers (2,65 miljoen, bijna 84%) onder de wettelijke afkoopgrens liggen. Zie bijlage 1 voor meer details. Al met al voldoende reden om deze problematiek aan te pakken.

2.b. Hoofdpijnen van een regeling waardeoverdracht van kleine pensioenen

Afbakening

Het is verstandig om een wetsvoorstel voor automatische waardeoverdracht niet meteen op een heel omvangrijke groep van toepassing te verklaren. Weliswaar gaat het voor elke deelnemer afzonderlijk om kleine aanspraken, maar daar staat een veelvoud van dat bedrag aan contante waarde tegenover. Mede daardoor kan de optelsom van vele deelnemers tot een aanzienlijke over te dragen som geld leiden. Het is niet ondenkbaar dat sommige pensioenfondsen door een grote uitstroom van deelnemersaanspraken met de daaraan verbonden middelen zoveel 'kritische massa' verliezen dat hun voortbestaan bedreigd wordt. Dat is een scenario dat ofwel moet worden vermeden ofwel, als het onvermijdelijk blijkt, adequaat geaccommodeerd moet worden. Het kan niet zo zijn, dat de op zichzelf goede bedoeling van dit wetsvoorstel ten nadele uitpakt van de achterblijvers bij de betrokken fondsen. Vandaar dat de keuze is gemaakt om dit wetsvoorstel in eerste instantie alleen van toepassing te laten zijn op nieuwe gevallen van beëindigde kleine aanspraakopbouw. Desgewenst kan hierbij toch extra ruimte worden geboden, gegeven dat het bestuur of de directie van de pensioenuitvoerder een zorgvuldige afweging moeten doen, die tevens rekening houdt met de belangen van de achterblijvende deelnemers.

Voorop staat vooral het behoud van de pensioenbestemming, gezien de toegenomen dynamiek op de arbeidsmarkt, waardoor het nastreven van bundeling van kleine aanspraken veel meerwaarde kan hebben voor degenen die langdurig in het flexibele segment van de arbeidsmarkt verkeren. Aan te nemen is dat clustering van kleine pensioenaanspraken niet alleen in het directe belang van de deelnemers is, maar ook de administraties van de pensioenuitvoerders op wat langere termijn ontlast, zodat uiteindelijk alle deelnemers ook indirect profiteren. Wel zullen eerst de kosten van overdracht moeten worden gemaakt om op wat langere termijn de beoogde voordelen te kunnen genieten. Daarom is in dit wetsvoorstel gezocht naar een effectieve en kostenefficiënte manier, waarop voor een beëindigde opbouw, die in een kleine aanspraak heeft geresulteerd en die bijgevolg het 'risico op afkoop' loopt, een koppeling kan worden gelegd met een pensioenuitvoerder waar een actieve opbouw plaatsvindt ten behoeve van diezelfde deelnemer. Op basis van een geslaagde koppeling kan vervolgens een waardeoverdracht plaatsvinden. De details worden verderop beschreven.

Overigens zijn vanuit het pensioenveld signalen ontvangen dat het een gemiste kans zou zijn om het wetsvoorstel niet meteen van toepassing te verklaren op oude gevallen. Begrijpelijk is de behoefte bij sommige pensioenuitvoerders om als het ware schoon schip te maken, met overigens het belang van de deelnemer helder voor ogen. In het bovenstaande is aangegeven, dat het op dit moment een stap te ver lijkt.

Regeling klein pensioen

Voor nieuwe kleine pensioenen vervalt het recht van pensioenuitvoerders om kleine pensioenen 2 jaar na einde deelneming af te kopen. Hiervoor in de plaats komt het recht voor alle uitvoerders om – zonder tussenkomst van de gewezen deelnemer – kleine pensioenen over te dragen naar de nieuwe uitvoerder waar de deelnemer actief opbouwt. Wel blijft afkoop op pensioendatum mogelijk, met instemming van de deelnemer. Voor een plicht voor uitvoerders om kleine pensioenen over te dragen naar een nieuwe uitvoerder, is thans geen noodzaak omdat er uitvoerders zijn die nu bewust geen afkoopbeleid voeren. In dat geval behouden die kleine pensioenen in hun administratie ook de pensioenbestemming. Een plicht tot waardeoverdracht zou voor deze uitvoerders tot onnodige extra kosten leiden. Wel moeten alle uitvoerders inkomende waardeoverdrachten via dit systeem accepteren, om de kans op het vinden van een nieuwe uitvoerder zo groot mogelijk te maken.

Om het systeem van waardeoverdracht van kleine pensioenen goed te kunnen laten functioneren is het belangrijk dat het zo eenvoudig en automatisch mogelijk wordt ingericht. Beperkende factoren moeten zoveel als mogelijk worden weggenomen. Daarom regelt dit wetsvoorstel dat de huidige opschortende werking bij onderdekking niet geldt bij deze automatische waardeoverdracht. Gemeend wordt dat dit mogelijk is, vanwege de relatief lage bedragen die hier per geval aan de orde zijn en de beoogde beperking van het wetsvoorstel tot louter nieuwe gevallen. Dit zal naar verwachting niet leiden tot ongewenste situaties voor de achterblijvers in het collectief. Voorts wordt geregeld dat gewezen deelnemers met een klein pensioen geen bezwaar kunnen maken tegen de automatische waardeoverdracht. Immers, thans kan tegen afkoop klein pensioen na 2 jaar na einde deelneming ook geen bezwaar worden gemaakt. Bovendien vindt de

waardeoverdracht plaats naar de pensioenuitvoerder van de werkgever bij wie de deelnemer dan actief is en via welke hij/zij dus nieuwe aanspraken aan het opbouwen is. In het kader staan de gemaakte keuzen puntsgewijs beschreven. In lagere regelgeving zal een processtappenplan worden geschetst.

Kader: essentiële keuzes ter vormgeving van de regeling klein pensioen

1. Het beeld binnen de pensioensector verschilt. Mede afhankelijk van het type bedrijfstak wordt bij sommige pensioenuitvoerders wel afgekocht maar in andere juist niet. Daar zijn ook heel grote fondsen bij. Daarom is in het wetsvoorstel een *recht* tot automatische waardeoverdracht opgenomen en geen *plicht*, zoals in de Kamerbrief van 14 april nog werd aangekondigd.
2. Het is van belang om een automatische waardeoverdracht mogelijk te maken tegen zo laag mogelijke uitvoeringskosten. Daarom is gekozen voor (a) geen bezwaarrecht voor de ex-deelnemer, (b) toepassing van bestaande rekenregels (dus ook eventuele bijbetaling door de vorige/nieuwe werkgever) en (c) ook effectuering van de beoogde waardeoverdracht bij dekkingstekort.
3. De beperking tot (in eerste instantie) alleen nieuwe gevallen (te weten voor gevallen na de peildatum, zijnde 2 jaar vóór inwerkingtreding). Dit ter bevordering van de beheersbaarheid en omdat voor 'oude' gevallen de voorwaarden onder punt 2 wellicht moeilijk hanteerbaar zijn. Pensioenuitvoerders kunnen meteen vanaf inwerkingtreding van het wetsvoorstel starten met de behandeling van deze nieuwe gevallen.
4. Voor die nieuwe gevallen vervalt het recht op (tussentijdse) afkoop; op pensioendatum blijft het in tact. De uitvoerders die aan de automatische waardeoverdracht meedoen hebben hier geen nadeel van; de uitvoerders die momenteel toch al geen afkoopbeleid hebben de facto evenmin. Als overdracht door ontbreken van een 'hit' herhaaldelijk niet mogelijk blijkt, is een afkoop na 'x' pogingen wellicht (toch) te overwegen. Bij de evaluatie na drie jaar is dit een aandachtspunt.
5. Zoals aangegeven blijft de optie van afkoop op de pensioendatum onveranderd. Op dat moment heeft het geld de pensioenbestemming bereikt en moeten kosten worden gemaakt om de pensioenuitkering in te regelen. Wel kan dan een ultieme overdrachtspoging richting een grotere pensioenaanspraak van diezelfde deelnemer gewenst zijn om ook deze middelen mee te kunnen nemen in een kostenefficiënte pensioenuitkeringsfase. Ook dit punt komt in de evaluatie terug.
6. Uiteraard wordt ook de behandeling van 'oude' gevallen een punt van evaluatie.

Extra taak pensioenregister

Van de gewezen deelnemer wordt geen actieve bijdrage gevraagd bij de waardeoverdracht van zijn of haar klein pensioen. Daarom moet de informatie-uitwisseling tussen betrokken uitvoerders op een andere manier worden gerealiseerd. Hiertoe wordt voorgesteld een belangrijke rol toe te delen aan het pensioenregister. Het pensioenregister heeft momenteel alleen een raadpleegfunctie voor individuele burgers. Zij kunnen met hun DigiD inloggen op www.mijnpensioenoverzicht.nl en krijgen hier een overzicht te zien van alle opgebouwde AOW- en pensioenaanspraken. Het voornemen is om het pensioenregister een extra taak te geven als centrale gegevensuitwisselaar (in feite slechts een 'koppelfaciliteit') tussen pensioenuitvoerders. De overdragende uitvoerder krijgt de bevoegdheid om het Pensioenregister te laten checken of de gewezen deelnemer bij een nieuwe uitvoerder pensioen opbouwt, en zo ja, welke uitvoerder dit is. De check bij het pensioenregister wordt zo eenvoudig en beperkt mogelijk ingericht, waarbij de inbreuk op de privacy minimaal is. Het pensioenregister checkt alleen of een bepaald burgerservicenummer (BSN), aangereikt door de overdragende uitvoerder, daadwerkelijk als een actieve pensioenopbouwer bij een andere pensioenuitvoerder op diens deelnemerslijst staat en geeft dat als antwoord terug aan de vrager. Daarmee is de taak van het pensioenregister beëindigd, dus zonder navraag naar overige persoonsgegevens, noch aanspraak op bedrager. De overdragende uitvoerder weet hiermee genoeg om een vervolgtraject te starten.

Bij deelname aan dit systeem moet de overdragende uitvoerder dit voor de eerste keer binnen één jaar na einde deelneming van de werknemer laten toetsen. Het kan natuurlijk voorkomen dat een gewezen deelnemer niet direct met een nieuwe baan start, of gaat werken zonder pensioen op te bouwen. De overdragende uitvoerder vindt in dit geval geen nieuwe uitvoerder om het klein pensioen aan over te dragen. Daarom zal worden geregeld dat de overdragende uitvoerder elk jaar toetst of de situatie veranderd is en het klein pensioen alsnog kan worden overgedragen.

Deze wijziging van het waardeoverdrachtsysteem betekent dat de aangesloten uitvoerders hun deelnemers, in ieder geval in de stopbrief, erop moeten wijzen dat automatische waardeoverdracht van een klein pensioen kan plaatsvinden. Het bestaande recht op vrijwillige waardeoverdracht van pensioenaanspraken uit eerdere dienstverbanden blijft daarnaast bestaan.

Indeling categorieën kleine pensioenen

Dit wetsvoorstel wil een katalysator zijn voor een gestroomlijnde waardeoverdracht van kleine pensioenen. Daarom speelt het in op het gegeven dat veel deelnemers geen gebruik maken van hun recht op waardeoverdracht bij wisseling van werkgever. De precieze achtergronden van deze 'inertie' is niet bekend. Mogelijk speelt, zeker als het om kleine aanspraken gaat, desinteresse mee. Voorts vormt de financiële situatie van veel fondsen momenteel een, wettelijke, blokkade voor waardeoverdracht (dekkingstekort van overdrager en/of ontvanger). Dergelijke aandachtspunten bij dit wetsvoorstel zijn in het nodige overleg met vertegenwoordigers van de pensioensector geadresseerd. Daaruit is een aanpak voortgekomen die start met een rubricering van de verschillende categorieën kleine pensioenen en aangrijpt bij de recent ontstane gevallen van kleine beëindigde aanspraken. Zie in de bijlage een schema daarvan, met een vergelijking tussen de huidige en de voorgestelde aanpak.

Het schema behandelt de meest voorkomende situaties en gaat bijvoorbeeld niet in op het partnerpensioen voor afkoop van een klein partnerpensioen of wezenpensioen, alsmede dat van een klein bijzonder partnerpensioen bij scheiding, blijven de bestaande regels overigens ongewijzigd. Hetzelfde geldt voornamelijk voor netto pensioenregelingen.

2.c. Aandachtspunten voor een evaluatie na drie jaar

Het wetsvoorstel is een eerste stap om het beoogde doel te realiseren. Het is de bedoeling om drie jaar na inwerkingtreding van de voorziene regeling te bezien of het systeem goed werkt. Vragen daarbij zijn waarom en in welke gevallen de waardeoverdracht nog niet gelukt is, of alsnog afkoop van klein pensioen moet kunnen plaatsvinden en zo ja voor welke categorieën dan? Kan de automatische waardeoverdracht een verplichting voor alle uitvoerders worden en kan de werking worden uitgebreid naar oudere gevallen van beëindigde kleine aanspraakopbouw? Kan ook overdracht naar vorige uitvoerders plaatsvinden en is verdere automatisering van waardeoverdracht – ook voor grotere aanspraken – mogelijk? Met de dan opgedane praktijkervaring zijn dergelijke vragen stellig beter te beantwoorden dan nu mogelijk is.

III. Regeling heel klein pensioen

Probleemschets

Het eerder genoemde onderzoek van het CBS bij 7 fondsen geeft ook inzicht in het aantal hele kleine pensioenaanspraken in de administraties. Aanspraken van een paar euro op jaarbasis. Het is niet verwonderlijk dat het juist deze sectoren betreft. In deze sectoren is veelal sprake van korte dienstverbanden, part-time werk en inkomens die net boven de fiscale franchisegrens uitkomen. Eind 2014 hadden deze 7 fondsen in totaal 4.188.580 aanspraken in de administratie. 113.220 (2,7%) van deze aanspraken betrof aanspraken van minder dan € 1 bruto per jaar. 87% hiervan was een slapende aanspraak. Ruim 15% (646.870) van het totaal aantal aanspraken stond in de boeken voor een jaarlijkse bruto aanspraak tussen €1 en € 10 euro. Hiervan was 89% een slapende aanspraak.

Een kwart van de aanspraken in de administraties van de twee pensioenfondsen in de uitzendbranche bestaat uit deze hele kleine aanspraken. Bij de fondsen voor de schoonmaaksector en horecasector ligt het percentage rond 20%. Veel mensen hebben bij meerdere fondsen hele kleine pensioenen staan.

Ter voorkoming van kleine pensioenen in de administratie kunnen sociale partners in de pensioenregeling afspraken maken over een wacht- of drempeltijd bij pensioenopbouw. Bij een wachttijd bouwt een werknemer pas pensioen op na afloop van de wachttijd. Deze is wettelijk gemaximeerd op 2 maanden. Er geldt een uitzondering voor de uitzendsector; hier wordt pas na 26 weken pensioen opgebouwd. Bij een drempelperiode, ook wettelijk gemaximeerd op 2 maanden, bouwt de werknemer na de drempelperiode vanaf de start van de werkzaamheden pensioen op, met andere woorden met terugwerkende kracht. In de praktijk wordt er nauwelijks tot geen gebruik gemaakt van een drempelperiode.

Ondanks deze mogelijkheden hebben sommige uitvoerders ontzettend veel kleine aanspraken in de

administratie staan. En voor deze (hele) kleine aanspraken gelden dezelfde regels en verplichtingen als voor grotere pensioenen. De verhouding tussen de uitvoeringskosten en de hoogte van de aanspraak is daardoor fors uit evenwicht. Uit het onderzoek van het CBS blijkt dat het administreren van slapersrechten enkele euro's per jaar kost. Over de hele periode tot aan het moment van pensionering gaat het om enkele tientallen euro's. De kosten van een geslaagde afkoopopgave liggen rond € 20,- en op de helft als de gewezen deelnemer niet instemt/reageert na het aanbod. Kosten voor een waardeoverdracht lopen uiteen, afhankelijk van de mate van automatisering. Bij volledige automatisering zijn de kosten heel laag; bij handmatige waardeoverdrachten variëren de kosten van ca. €40 tot ruim € 100 per overdracht. Het collectief draait op voor deze kosten en heeft er nadeel van als er relatief veel van deze hele kleine aanspraken in het bestand zitten.

Pensioenuitvoerders hebben onder de huidige wet de mogelijkheid om deze hele kleine pensioenen af te kopen na einde deelneming. In de praktijk blijkt dat gewezen deelnemers niet tot nauwelijks reageren op een dergelijk afkoopaanbod. En ook waardeoverdracht komt niet veel voor. De hele kleine aanspraken blijven dan tot pensionering als slapersaanspraak staan in de administratie. Dit is geen wenselijke situatie. Het collectieve belang dient hier voorrang te krijgen boven het individuele belang om aanspraak te kunnen blijven houden op een dergelijk heel klein pensioen. Het is daarbij van belang om een omslagpunt te bepalen.

Keuze in wetsvoorstel

Dit wetsvoorstel trekt de grens bij een ouderdomspensioen op jaarbasis van € 2,- . Bij beëindiging van de deelneming vervallen *nieuwe* pensioenaanspraken indien op basis van de tot het tijdstip van beëindiging opgebouwde aanspraak op ouderdomspensioen de uitkering van het ouderdomspensioen op jaarbasis op de reguliere ingangsdatum niet meer zal bedragen dan € 2,- per jaar. Deze grens is gebaseerd op kostenoverwegingen. Pensioenuitvoerders krijgen daarnaast het recht om ook *bestaande* hele kleine pensioenen te laten vervallen, als dit in het kader van evenwichtige belangenafweging gewenst is.

Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens

Bij het laten vervallen van pensioenaanspraken is sprake van inbreuk op eigendomsrechten. Artikel 1, Eerste Protocol van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens ziet juist op bescherming van het eigendom. Een inbreuk zal gerechtvaardigd moeten worden. De rechtvaardiging kan gevonden worden als het vervallen van deze hele kleine pensioenaanspraken bij wet is voorzien, het algemeen belang dient en proportioneel is.

Zoals hiervoor omschreven, worden er buitensporig veel kosten gemaakt voor het in stand houden van hele kleine pensioenen. De kosten voor administratie, afkoopopgaven en waardeoverdracht staan niet in verhouding tot de waarde van de aanspraak. Het belang van het collectief is niet gediend bij het in tact houden van deze aanspraken; het collectief moet immers de kosten dragen. De uitvoerder kan de hele kleine aanspraken niet kwijt en moet deze tot in lengte van dagen in de administratie houden.

Het laten vervallen van deze hele kleine pensioenen acht de regering proportioneel. Een jaaruitkering van maximaal € 2 komt neer op een bruto *maanduitkering* van maximaal € 0,17. Bij het laten vervallen van deze kleine aanspraken draait het collectief niet meer op voor de buitenproportionele kosten die moeten worden gemaakt voor het in stand houden van dit soort hele kleine aanspraken, en een individu zal een bruto maanduitkering van maximaal € 0,17 bij pensionering niet missen.

Mobiliteitsrichtlijn

Richtlijn 2014/50/EU, hierna de Mobiliteitsrichtlijn, beschermt de pensioenopbouw van werknemers die naar een andere lidstaat vertrekken. Afkoop van hun kleine pensioenen is op grond van artikel 5, derde lid, van de Mobiliteitsrichtlijn alleen mogelijk met instemming (informed consent) van de gewezen deelnemer. De Mobiliteitsrichtlijn bevat geen bepalingen over verval van pensioenaanspraken, maar het laten vervallen van aanspraken zonder uitkering van de afkoopwaarde aan de deelnemer of zonder terugbetaling van de betaalde premies lijkt onverenigbaar met de richtlijn. Dat betekent dat het verval van pensioenaanspraken van deelnemers die naar een andere lidstaat vertrekken niet mogelijk is. Dit is een ingewikkelde situatie voor pensioenuitvoerders, omdat zij vaak niet weten wat de reden van beëindiging deelname is en of daarbij sprake is van vertrek naar een andere lidstaat. Daarom is in dit wetsvoorstel geregeld dat het vervallen van hele kleine pensioenaanspraken niet van toepassing is indien de deelnemer verhuist naar een andere lidstaat en hij of zij de pensioenuitvoerder daarover bij beëindiging van de deelneming heeft geïnformeerd. In overweging 7 van de Mobiliteitsrichtlijn is

bepaald dat lidstaten werknemers die naar een andere lidstaat verhuizen, kunnen verzoeken de beheerders van hun aanvullende pensioenregeling daarvan op de hoogte te stellen.

De richtlijn is alleen van toepassing op *opbouw* van pensioenaanspraken na implementatie die uiterlijk 21 mei 2018 moet gebeuren. De beoogde inwerkingtredingsdatum van het voorliggend wetsvoorstel is 1 januari 2018. Dat betekent dat er voor een hele korte periode overgangsrecht zou moeten worden opgesteld. Daar kiest de regering niet voor. Dit wetsvoorstel regelt dat nieuwe hele kleine pensioenen waarvan de deelneming op of na 1 januari 2018 eindigt, mogen vervallen bij *einde deelneming* en dat de uitzondering voor verhuizing naar een andere lidstaat ook vanaf dat moment geldt.

IV. Collectieve waardeoverdracht en bezwaarrecht bij aanpassing aan fiscale pensioenrichtleeftijd

Eerder is ingegaan op de vraag of de pensioenrichtleeftijd met betrekking tot opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioen op verzoek van sociale partners kan verschuiven naar de gewijzigde wettelijke pensioenrichtleeftijd, zonder dat de individuele deelnemer, gewezen deelnemer, gewezen partner of pensioengerechtigde hiertegen bezwaar kan maken. Daarbij is geconcludeerd dat bij dit wetsvoorstel over de kleine pensioenen zal worden ingegaan op de overwegingen die daarbij relevant zijn. Een nadere toelichting werd gewenst geacht, omdat het hier gaat om een situatie die bij de totstandkoming van de Pensioenwet nog niet aan de orde was. Die toelichting is van belang omdat de pensioenuitvoerder door een dergelijke verschuiving zijn uitvoeringskosten kan verminderen omdat hij dan niet langer te maken heeft met verschillende pensioenregelingen waarbij met een verschillende pensioenrichtleeftijd wordt/is gerekend. Ook kan hiermee de communicatie naar de deelnemer veel transparanter worden. Het schrappen van het individuele bezwaarrecht kan in deze situatie de uitvoeringslasten van pensioenuitvoerders verminderen en daarmee het collectieve belang ten goede komen. De vraag, die naar voren is gekomen in het kader van de verhoging van die wettelijke pensioenrichtleeftijd per 1 januari 2014 naar 67 jaar, is verder actueel geworden in verband met de komende verhoging van die fiscale pensioenrichtleeftijd naar 68 jaar per 1 januari 2018.

In de eerdere discussie is gewezen op de volgende aspecten die hierbij van belang zijn. Ten eerste is erop gewezen dat de Pensioenwet het toelaat dat wordt afgezien van individueel bezwaarrecht bij collectieve herrekening naar een hogere pensioenleeftijd door de pensioenuitvoerder. Voorwaarde is dat die herrekening actuariael neutraal plaatsvindt en dat het pensioenreglement erin voorziet dat betrokkene zijn pensioeningsdatum individueel weer terug kan zetten naar de oorspronkelijke pensioenleeftijd, zonder dat dit op voorhand de rechten aantast.

Ten tweede is opgemerkt dat de collectieve herrekening in combinatie met het individueel terugzetten naar de oude pensioenrichtleeftijd kan leiden tot verschillen, met de aantekening dat die verschillen naar verwachting klein zijn in verhouding tot andere factoren en dat de ontwikkeling van de levensverwachting, de hoogte van de rente en de indexatie, maar ook de kostenbesparing die kan worden bereikt (vooral omdat berekeningen minder ingewikkeld worden) met collectieve herrekening een grotere invloed op het pensioenresultaat hebben. Daarbij is geconstateerd geen problemen te verwachten, maar de uiteindelijke weging van belangen aan de pensioenuitvoerder te laten.

In aansluiting hierop kan het volgende worden opgemerkt. Het volgende is alleen van toepassing op die pensioenregelingen waarbij aanpassingen contractueel mogelijk zijn. Als die mogelijkheid van contractuele wijziging niet aanwezig is, is bij een dergelijk contract ook een aanpassing aan een andere wettelijke pensioenrichtleeftijd niet aan de orde. En het gaat hierbij uitsluitend om aanpassingen van de pensioenregeling als gevolg van een aanpassing van de gewijzigde wettelijke pensioenrichtleeftijd.

Voorop staat dat elke pensioenuitvoerder altijd moet uitgaan van de meest recente sterftegrondslagen (prognosetafel en ervaringsfactoren). Een verandering in dergelijke grondslagen is een externe gebeurtenis waarmee een pensioenuitvoerder rekening moet houden. Het ligt dan ook in de rede dat een deelnemer tegen een aanpassing van die pensioenuitvoerder aan de meest recente sterftegrondslagen geen bezwaar kan maken. De Pensioenwet voorziet er wel in dat een deelnemer via het instemmingsrecht van het belanghebbendenorgaan of het adviesrecht van het verantwoordingsorgaan bezwaar kan maken tegen de maatregelen die betrokken contractpartijen of de uitvoerder aanvullend kunnen/kan treffen als reactie op de gevolgen van die aanpassing aan

de meest recente sterftegrondslagen (bv. een besluit om de premie aan te passen om de gevolgen te compenseren).

Een aanpassing van de pensioenleeftijd voor nieuwe opbouw (vanwege aanpassing van de wettelijke pensioenrichtleeftijd) is voor een uitvoerder een externe gebeurtenis. Als een uitvoerder die verhoging niet ook toepast voor eerder opgebouwde rechten en aanspraken, dan krijgt hij te maken met hogere uitvoeringskosten omdat hij dan verschillende pensioenrichtleeftijden moet blijven administreren.

Een besluit van de betrokken partijen bij een pensioenfonds of bij een verzekeraar tot aanpassing van de pensioeningangsdatum voor eerder opgebouwde rechten en aanspraken van de pensioenregeling aan een dergelijke aanpassing van de wettelijke pensioenrichtleeftijd, is een collectieve waardeoverdracht in de zin van artikel 83 van de Pensioenwet. Aan een dergelijke aanpassing (ook wel genoemd: collectief uitstel) is de voorwaarde verbonden dat die collectief actuariel neutraal moet plaatsvinden. Deze voorwaarde betekent dat de kortere periode van pensioenuitkeringen waartoe een verhoging van de pensioenrichtleeftijd leidt, volledig moet worden gecompenseerd door hogere pensioenuitkeringen. Deze volledige compensatie leidt ertoe dat de waarde van de aanspraken van de gemiddelde deelnemer in beginsel niet wordt aangetast.

En daarmee impliceert deze volledige compensatie ook dat er geen reden is waarom de deelnemer tegen een dergelijk besluit tot aanpassing van de pensioenregeling als gevolg van een verhoging van de wettelijke pensioenrichtleeftijd bezwaar zou kunnen hebben.

Besluit een deelnemer later om zijn pensioen toch eerder te laten ingaan (dat wordt ook wel individuele vervroeging genoemd), dan gebeurt het omgekeerde. Een dergelijke vervroeging heeft tot gevolg dat over een langere periode uitkeringen moeten worden gedaan. Die langere periode wordt wederom collectief actuariel neutraal in een zodanig lagere uitkering verwerkt dat ook in dat geval sprake van volledige compensatie voor de deelnemer. Ook bij die individuele vervroeging blijft de waarde van de aanspraken van die deelnemer in beginsel onveranderd. Dus ook bij individuele vervroeging is er geen reden waarom een deelnemer tegen deze volledige compensatie bezwaar zou kunnen hebben. Daarbij dient wel aangetekend te worden dat bij de vervroeging naar de oorspronkelijke pensioenrichtleeftijd geen selectierisico in aanmerking genomen mag worden. Ook dient de actuariële neutraliteit per leeftijd aan de orde te zijn, met andere woorden, er geldt geen leeftijdsafhankelijke vervroegingsfactor. Aandachtspunt is daarbij wel dat rekening wordt gehouden met reeds bekende aankomende wijzigingen in de actuariële grondslagen.

Uiteraard kunnen de collectieve actuariële factoren op het moment van collectief uitstel en op het moment van individuele vervroeging verschillen, door aanpassingen in de sterftegrondslagen, de rekenrente en andere uitgangspunten. Dergelijke verschillen in de tijd zijn inherent aan de noodzaak dat de uitvoering van pensioenregelingen wordt aangepast aan de actualiteit. Bij dergelijke verschillen is dus geen sprake van het vooraf aantasten van rechten.

Om deze redenen is er geen reden waartoe een bezwaarrecht van de deelnemer zou moeten dienen als het gaat om een collectieve waardeoverdracht waarbij:

- de regeling uitsluitend wordt aangepast aan het besluit van de wetgever tot aanpassing van de wettelijke pensioenrichtleeftijd;
- die aanpassing zowel bij het collectieve uitstel als later bij een individuele vervroeging op verzoek van een deelnemer plaatsvindt tegen de dan geldende collectieve actuariële neutrale factoren, hetgeen inhoudt dat uitstel geschiedt op basis van leeftijdsafhankelijke factoren en geen rekening wordt gehouden met selectierisico; en
- die aanpassing van de pensioenregeling contractueel mogelijk is, zoals eerder gesteld (dit geldt voor alle pensioenregelingen van pensioenfondsen en voor alle regelingen van pensioenverzekeraars, dus ook voor gesloten fondsen, vrijwillige (individuele) pensioenregelingen waarop de Pensioenwet van toepassing is);
- het gaat om aanpassing met betrekking tot de wettelijke pensioenrichtleeftijd in het verleden van 60 (of hoger) naar 65 jaar (per 1 januari 2005/2006) en van 65 naar 67 jaar (per 1 januari 2014) en met betrekking tot toekomstige aanpassingen waarvan de eerstvolgende zal zijn per 1 januari 2018.

Om de gerezen onduidelijkheden op dit punt weg te nemen, is een aanpassing in artikel 83 van de Pensioenwet aangebracht.

V. Overige onderwerpen

a. Internationale waardeoverdracht

Bij de behandeling van Veegwet pensioenen is toegezegd dat de regering zich nog eens opnieuw wil beraden of in de artikelen 88 en 89 Pensioenwet niet toch als voorwaarde voor een waardeoverdracht zou moeten worden opgenomen, dat de afkoopmogelijkheden in de buitenlandse regeling niet ruimer mogen zijn dan in Nederland, terwijl dit in de artikelen 85 en 87 wel is opgenomen.

In het voorliggende wetsvoorstel worden deze voorwaarden nu ook voor de artikelen 88 en 89 opgenomen. Vergelijkbare aanpassingen zijn voor de Wet verplichte beroepspensioenregeling voorgesteld.

b. Pensioenverevening bij scheiding

In dit wetsvoorstel worden nog enkele voornemens gerealiseerd die in de Kabinetsreactie van 24 juni 2009 op de evaluatie van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (kst.29481, nr. 19) waren opgenomen.

Dit betreft het instemmingsrecht van de tot verevening gerechtigde echtgenoot voor het geval de ex-echtgenoot het pensioen via waardeoverdracht naar het buitenland wil overbrengen. Hiermee kan worden voorkomen dat het recht niet geëffectueerd zou kunnen worden.

Voorts wordt het nu mogelijk gemaakt dat in geval het verevende pensioendeel door conversie is gewijzigd in een zelfstandige aanspraak van de vereveningsgerechtigde, deze bevoegd is om dit geconverteerde pensioen via waardeoverdracht in te brengen in een eigen pensioenregeling.

*c. Regeldruk **PM***

d. Ontvangen commentaren en adviezen

Het wetsvoorstel is voor een toezichtstoets voorgelegd aan de Nederlandsche Bank en aan de Autoriteit Financiële Markten. Tevens is een toets gevraagd van de Autoriteit Persoonsgegevens en is het advies gevraagd van het Actuarieel Genootschap. Tenslotte heeft het pensioenregister een impactanalyse uitgevoerd. **PM**

VI. Overgangsrecht en evaluatie **PM**

Bijlage 1. Problematiek in cijfers

Gewezen deelnemers waren deelnemers bij pensioenuitvoerders, die daar niet meer actief aanspraken opbouwen. Er wordt niets meer toegevoegd aan het 'tegoed', op eventuele indexatie na; het is vergelijkbaar met een tegoed op een spaarrekening waar de spaarder niet (meer) actief op spaart. Bij pensioenuitvoerders wordt dan gesproken van een 'slapersaanspraak'. Volgens cijfers van DNB (De Nederlandsche Bank) bestaan er alleen al bij pensioenfondsen (dus afgezien van verzekeraars en premiepensioeninstellingen) bijna 18 miljoen 'deelnemersrekeningen'. In deze 'accounts' zitten meer 'slapers' (9,2 miljoen) dan actieve deelnemers (5,5) en gepensioneerden (3,2) samen. Niet al die slapersaanspraken zijn in termen van dit wetsvoorstel klein, waarmee ze het risico op afkoop lopen, maar heel veel zijn dat wel. Bovendien kunnen dat aantal en relatieve aandeel oplopen met de toenemende flexibilisering in arbeidsrelaties. Er bestaat helaas geen totaal overzicht van het aantal kleine pensioenen bij alle fondsen. Voor DNB, als toezichthouder op instellingsniveau, zijn de aanspraakbedragen op individueel deelnemersniveau namelijk niet van toezichtbelang.

Om een beeld te krijgen van de aard en omvang van de kleine aanspraken problematiek is door de Pensioenfederatie met hulp van het CBS een '*Kwantificerend onderzoek naar kleine aanspraken bij zeven pensioenfondsen*' verricht. Het gaat specifiek om fondsen uit sectoren waarin deelnemers vaak een gefragmenteerd pensioen opbouwen via verschillende korte (en vaak part time) dienstverbandende uitzendbranche (Flexsecurity en StiPP), horeca (PH&C), schoonmaak, landbouw, detailhandel en het levensmiddelenbedrijf. De belangrijkste uitkomsten zijn de volgende:

- Deze 7 fondsen hebben zo'n driemaal zoveel slapers (3,16 miljoen) als actieven (1,03 miljoen).
- De meeste slapers (bijna 84%, 2,65 miljoen accounts) hebben aanspraken onder de wettelijke afkoopgrens (van momenteel krap € 466, op jaarbasis uit te keren).
- Bij deze 7 fondsen staan zo'n 760.000 aanspraken geregistreerd van minder dan € 10 per jaar. Ruim 900.000 komen daar nog bij als de grens op € 50 wordt gelegd.
- Ongeveer 20% van de deelnemers heeft – alleen al binnen dit zevental – bij meer dan één fonds aanspraken staan.
- Van de slapers met kleine aanspraken heeft zelfs bijna 40% ook nog elders aanspraken.
- Er is samengevat meerwaarde te realiseren door clustering, maar ook opgetelde aanspraken zullen lang niet altijd leiden tot een aanspraakwaarde boven de afkoopgrens.

Met de zeven fondsen uit het onderzoek is ongeveer 23% van het totaal aantal aanspraken bij fondsen in beeld. Daarvan is driekwart slaper en van die slapers heeft 84% een aanspraak onder de afkoopgrens. In het totale Nederlandse pensioenfondsenlandschap is ruim 50% slaper, maar niet bekend hoeveel zich daarvan onder de afkoopgrens bevindt. Wellicht is 50% een redelijke schatting, zodat in totaal ongeveer 4,5 miljoen slapers accounts een kleine aanspraak bevatten. Dat is een indicatie van de bruto omvang van de doelgroep, als het wetsvoorstel erop gericht zou zijn om zowel bestaande als nieuwe gevallen aan te pakken.

Om een inschatting te maken van de hoeveelheid nieuwe gevallen is de arbeidsmobiliteit van belang. Die is op jaarbasis ongeveer 10% van de werkzame beroepsbevolking en betreft daarmee ongeveer 550.000 werknemers. Het is niet bekend hoeveel van hen een kleine slapersaanspraak achterlaten, maar gezien het reeds opgebouwde grote 'reservoir' aan kleine slapersaanspraken wordt ook hier uitgegaan van 50%. Deze 275.000 vormen dan de jaarlijkse toevoeging op de ingeschatte 4,5 miljoen kleine slapersaanspraken, met andere woorden een toename met 6%. Bij pensioenverzekeraars is in dit opzicht net iets meer bekend. Aan informatie van het Verbond van Verzekeraars is ontleend, dat verzekeraars in totaal 1.240.000 gewezen deelnemers met een klein pensioen hebben. Ook is bekend, dat er in 2015 naar schatting 63.000 en in 2014 81.000 nieuwe kleine pensioenen zijn ontstaan. Dat aantal komt met ongeveer 6% procentueel overeen met het hierboven bij pensioenfondsen afgeleide percentage.

Bijlage 2. Categorieën kleine pensioenen; verandering in aanpak

Te onderscheiden Categorieën	Huidige regeling	Met het wetsvoorstel
Klein pensioen met einde deelneming vóór 1 januari 2007	- vóór de pensioendatum is er een afkooprecht, tenzij de gewezen deelnemer bezwaar maakt; - op de reguliere ingangsdatum van het ouderdomspensioen is afkoop eveneens mogelijk tenzij de deelnemer of gepensioneerde hiertegen bezwaar maakt. [Ref: art 28, lid 2 en lid 6 Invoerings- en aanpassingswet Pensioenwet, IPW] NB: De deelnemer heeft onbeperkt (= zonder 6 maandstermijn) recht op individuele waardeoverdracht bij baanwissel na 1 januari 2015.	Voor deze categorie blijft alles ongewijzigd. De behandeling waarin voor dit segment al bij de introductie van de Pensioenwet was voorzien wordt gerespecteerd. Het recht van de deelnemer op individuele waardeoverdracht op eigen verzoek blijft ongewijzigd.
Klein pensioen met einde deelneming ná 1 januari 2007 maar langer dan 2 jaar vóór inwerkingtreding van dit wetsvoorstel	Het recht van de uitvoerder op afkoop klein pensioen ná 2 jaar en (vanwege termijn effectuering) vóór 2,5 jaar na einde deelneming <u>zonder</u> instemmingsrecht van de deelnemer (art 66, lid 1 + lid 3 PW) is verlopen. De uitvoerder heeft na 2 jaar na einde deelneming (en tot de pensioendatum) recht op afkoop klein pensioen indien de deelnemer daarmee <u>instemt</u> (art 66, lid 7 PW). NB De deelnemer heeft onbeperkt (= zonder 6 maandstermijn) recht op individuele waardeoverdracht bij baanwissel na 1 januari 2015.	Dit wordt in dit wetsvoorstel gedefinieerd als een Oud klein pensioen. De uitvoerder behoudt na 2 jaar na einde deelneming (<i>en daarmee tot de pensioendatum</i>) het recht op afkoop klein pensioen indien de deelnemer daarmee <u>instemt</u> (art 66, lid 7 PW). Het recht van de deelnemer op individuele waardeoverdracht op eigen verzoek blijft ongewijzigd.
Klein pensioen met einde deelneming korter dan 2 jaar voor inwerkingtreding van het wetsvoorstel en Klein pensioen met einde deelneming na dag inwerkingtreding van het wetsvoorstel	De uitvoerder heeft recht op afkoop klein pensioen ná 2 jaar en vóór 2,5 jaar na einde deelneming <u>zonder</u> instemmingsrecht van de deelnemer (art 66, lid 1 + lid 3 PW). De uitvoerder heeft na 2 jaar na einde deelneming recht op afkoop klein pensioen indien de deelnemer daarmee <u>instemt</u> (art 66, lid 7 PW). De deelnemer heeft onbeperkt (= zonder 6 maandstermijn) recht op individuele waardeoverdracht bij baanwissel na 1 januari 2015.	Dit wordt in dit wetsvoorstel gedefinieerd als een Nieuw klein pensioen. Het recht van de uitvoerder op afkoop klein pensioen <u>zonder</u> instemmingsrecht van de deelnemer (art 66, lid 1 + lid 3 PW) vervalt. Automatische waardeoverdracht, te starten binnen 1 jaar na inwerkingtreding wetsvoorstel (onder voorbehoud van een overgangsregime). Het recht van de uitvoerder op afkoop met instemming voorafgaand aan de pensioendatum, dus art 66, lid 7 PW vervalt; afkoop op de pensioendatum (ic met instemming) blijft mogelijk. Het recht van de deelnemer op individuele waardeoverdracht op eigen verzoek blijft ongewijzigd.

Artikelsgewijs

Artikel I, onderdeel A, en artikel II, onderdeel A (artikel 1 Pensioenwet en artikel 1 Wvb)

Afkoop is gedefinieerd als iedere handeling waardoor pensioenaanspraken en pensioenrechten hun pensioenbestemming verliezen. In het algemeen betreft afkoop een handeling waarbij de pensioenuitvoerder een bedrag uitkeert aan een betrokkene om einde te maken aan een toekomstige verplichting. In het voorgestelde artikel 55, zesde lid, van de Pensioenwet en artikel 66, zesde lid, van de Wvb wordt geregeld dat heel kleine aanspraken bij einde deelneming vervallen. Daarbij is dus geen sprake van afkoop in de gebruikelijke zin. Voorgesteld wordt derhalve om de definitie van afkoop te wijzigen in die zin dat het vervallen van heel kleine aanspraken wordt uitgezonderd van het begrip afkoop. Dit geldt zowel voor de nieuwe aanspraken die zullen vervallen als voor de reeds bestaande.

Artikel I, onderdeel B en artikel II, onderdeel D (artikel 4 Pensioenwet en artikel 71 Wvb)

Op een geconverteerd recht op grond van artikel 5 van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding zijn in beginsel de Pensioenwet en de Wvb van (overeenkomstige) toepassing. In artikel 4 van de Pensioenwet en artikel 71 van de Wvb zijn een aantal artikelen genoemd die niet van overeenkomstige toepassing zijn op een geconverteerd recht. Daarbij gaat het onder meer om een aantal bepalingen over waardeoverdracht. Voorgesteld wordt te regelen dat ook deze bepalingen van overeenkomstige toepassing zijn, indien de pensioenregeling daarin voorziet. Hiermee wordt voldaan aan een toezegging in het kabinetsstandpunt naar aanleiding van de evaluatie van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (Kamerstukken II 2008/09, 29481, nr. 19 herdruk). Indien de pensioenregeling in de mogelijkheid voorziet krijgt de tot verevening gerechtigde echtgenoot met een geconverteerd recht dan bijvoorbeeld het recht om de waarde over te dragen naar de pensioenregeling van de eigen werkgever.

Artikel I, onderdeel C en Artikel II, onderdeel B (artikel 51 Pensioenwet en artikel 62 Wvb)

Voorgesteld wordt om de taak van het pensioenregister uit te breiden. Pensioenuitvoerders die kleine pensioenen willen overdragen kunnen via het pensioenregister achterhalen of, en zo ja bij welke pensioenuitvoerder, een gewezen deelnemer pensioenaanspraken opbouwt. Het pensioenregister zal daartoe de verwijsindex –waar opgenomen is bij welke pensioenuitvoerders een deelnemer bekend is- aanpassen. Dit is verder toegelicht in het algemeen deel van de toelichting.

Artikel I, onderdeel D en artikel II, onderdeel C (artikel 55 Pensioenwet en artikel 66 Wvb)

In de artikelen 55 van de Pensioenwet en 66 van de Wvb is geregeld wat bij beëindiging van de deelneming met de opgebouwde aanspraak van de gewezen deelnemer moet gebeuren. Voorgesteld wordt om daar voor heel kleine aanspraken, de ouderdomspensioenuitkering zou op jaarbasis niet meer dan € 2,- bedragen, van af te wijken. Deze aanspraken vervallen bij einde deelneming.

In verband met artikel 5, derde lid, van de Mobiliteitsrichtlijn wordt hierbij een uitzondering gemaakt voor de situatie dat de gewezen deelnemer naar een andere lidstaat verhuist en de pensioenuitvoerder daarover bij beëindiging van de deelneming heeft geïnformeerd. Op grond van deze richtlijn kan in die situatie het vervallen van rechten alleen na "geïnformeerde toestemming" van de gewezen deelnemer en betaling van een afkoopsom. Voor dergelijke heel kleine aanspraken loont dit niet.

Artikel I, onderdeel E en F en artikel II, onderdeel E en F (artikel 66 en 67 Pensioenwet en artikel 78 en 79 van de Wvb)

In artikel 66 van de Pensioenwet en artikel 78 van de Wvb is de afkoop van klein ouderdomspensioen geregeld. Afkoop kan plaatsvinden bij de pensioeningang en, voor bestaande kleine pensioenen, na beëindiging van de deelneming.

Voorgesteld wordt om het recht voor de uitvoerder op afkoop na beëindiging van de deelneming te schrappen voor nieuwe kleine pensioenen. Als nieuw klein pensioen wordt daarbij aangemerkt een pensioenaanspraak waarbij de beëindiging van de deelneming minder dan twee jaar voor het tijdstip van inwerkingtreding van de Wet waardeoverdracht klein pensioen is gelegen. De termijn

van twee jaar is gekozen omdat op grond van de huidige wet binnen de termijn van twee jaar na einde deelneming nog niet kan worden afgekocht (tenzij de pensioeningang binnen die termijn ligt).

Voor deze nieuwe kleine pensioenen komt er, in plaats van het recht op afkoop na einde deelneming, een recht voor de pensioenuitvoerder tot waardeoverdracht aan de pensioenuitvoerder die de pensioenregeling uitvoert waaraan de gewezen deelnemer inmiddels deelneemt. Daarnaast blijft een recht op afkoop bij de pensioeningangsdatum bestaan indien de gepensioneerde instemt met de afkoop.

Voor bestaande kleine pensioenen blijft het recht op afkoop na einde deelneming en bij pensioeningang in stand met de huidige mogelijkheden voor de gewezen deelnemer of gepensioneerde om bezwaar te maken (voor 2007) of in te stemmen. De mogelijkheden tot afkoop indien de deelneming is geëindigd voor 2007 zijn nu opgenomen in artikel 28 van de Invoerings- en aanpassingswet Pensioenwet (IPW). Voor de duidelijkheid wordt de bepaling in de IPW geschrapt en opgenomen in de Pensioenwet en de Wvb.

Artikel I, onderdeel G, H en I en artikel II, onderdeel G, H en I (artikel 70, 70a en 71 Pensioenwet en artikel 81, 81a en 82 Wvb)

In een nieuw artikel 70a van de Pensioenwet en 81a van de Wvb wordt geregeld dat pensioenuitvoerders het recht hebben tot waardeoverdracht van de pensioenaanspraken van een gewezen deelnemer indien aan een aantal voorwaarden is voldaan.

Ten eerste moet sprake zijn van een kleine aanspraak op ouderdomspensioen waarbij de uitkering van ouderdomspensioen op de ingangsdatum van het pensioen minder zou bedragen dan € 465, 94 per jaar. Dit is de grens die in 2016 geldt voor afkoop van kleine rechten en die ook (met jaarlijkse aanpassing) blijft gelden voor de afkoop van kleine rechten bij de pensioeningang. De pensioenuitvoerder moet ook deze grens hanteren en niet een lagere grens en kan dus bijvoorbeeld niet alleen automatische waardeoverdracht doorvoeren voor aanspraken die een uitkering van minder dan € 300 per jaar zou betekenen.

Ten derde moet er sprake zijn van een ontvangende pensioenuitvoerder waarbij de gewezen deelnemer ten tijde van de overdracht actief pensioen opbouwt. Het betreft dus de pensioenuitvoerder van de nieuwe werkgever van de gewezen deelnemer. Voor zover het bij de aanspraken (ook) nettopensioen betreft is de voorwaarde gesteld dat de ontvangende uitvoerder een regeling voor nettopensioen uitvoert.

In het tweede lid is bepaald dat de ontvangende uitvoerder verplicht is de overdrachtswaarde aan te wenden. De overige leden zijn ook overgenomen uit artikel 71 van de Pensioenwet dan wel artikel 82 van de Wvb en betreffen zaken die ook bij deze vorm van individuele waardeoverdracht gelden, zoals actuariële gelijkwaardigheid en het niet bij de gewezen deelnemer in rekening brengen van de kosten. In de algemene maatregel van bestuur zullen onder meer regels gesteld worden voor de vaststelling van de overdrachtswaarde. Daarbij zal zoveel mogelijk aangesloten worden bij de regels die gelden bij toepassing van artikel 71 van de Pensioenwet dan wel artikel 82 van de Wvb.

Verder wordt in de artikelen 71 van de Pensioenwet en 82 van de Wvb een uitzondering gemaakt op de plicht van de pensioenuitvoerder om mee te werken aan individuele waardeoverdracht van een kleine aanspraak voor de situatie dat deze pensioenuitvoerder aan automatische waardeoverdracht van kleine aanspraken doet. De kleine aanspraak van de deelnemer wordt dan op die wijze overgedragen waardoor de procedure die hoort bij de individuele waardeoverdracht niet nodig is. Bij beëindiging van de deelneming na inwerkingtreding van dit voorstel wordt de gewezen deelnemer er in de beëindigingbrief op gewezen dat de pensioenuitvoerder aan automatische waardeoverdracht doet.

Artikel I, onderdeel J, en artikel II, onderdeel J (artikel 83 Pensioenwet en artikel 91 Wvb)

In artikel 83 van de Pensioenwet en artikel 91 van de Wvb is een regeling opgenomen voor collectieve waardeoverdracht op verzoek van de werkgever of de beroepspensioenvereniging onder meer na een collectieve wijziging van de pensioenovereenkomsten dan wel wijziging van de beroepspensioenregeling. Daarbij geldt een individueel bezwaarrecht voor deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden.

Aan het eerste lid wordt toegevoegd dat het verzoek tot collectieve waardeoverdracht ook kan worden gedaan door de partijen die de pensioenregeling zijn overeengekomen. Bij (verplichtgestelde) bedrijfstakpensioenfondsen zijn dat de sociale partners die de verplichtstelling hebben aangevraagd of die anderszins de pensioenregeling zijn overeengekomen.

Door toevoeging van een nieuw derde lid vervalt dit individuele bezwaarrecht voor zover de collectieve wijziging van de pensioenovereenkomsten of beroepspensioenregeling inhoudt dat de pensioenleeftijd in de regeling wordt gelijkgesteld aan de fiscale pensioenrichtleeftijd. Daarbij gelden wel als voorwaarden dat er sprake is van een collectief actuair neutrale omrekening en dat de deelnemer ervoor kan kiezen de ingangsdatum te vervroegen naar de oorspronkelijke ingangsdatum.

Artikel I, onderdeel K, L, M en N, en artikel II, onderdeel K, L, M en N (de artikelen 85, 87, 88 en 89 Pensioenwet en de artikelen 93, 95, 96 en 97 Wvb)

In de artikelen 85, 87, 88 en 89 van de Pensioenwet en de artikelen 93, 95, 96 en 97 van de Wvb, die betrekking hebben op individuele waardeoverdracht naar een buitenlandse uitvoerder, wordt bepaald dat de tot verevening gerechtigde echtgenoot als bedoeld in artikel 2 van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding in moet stemmen met de waardeoverdracht.

Bij verevening op grond van artikel 2 van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding gaat het om de standaardverevening. De vereveningsgerechtigde heeft daarbij recht op uitbetaling van een deel van het ouderdomspensioen van de vereveningsplichtige. Bij waardeoverdracht naar het buitenland kan de vereveningsgerechtigde de rechtstreekse vordering op de uitvoerder verliezen, omdat niet alle buitenlandse uitvoerders gebonden zijn aan de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (pensioeninstellingen uit een andere lidstaat zijn gehouden de Nederlandse sociale en arbeidswetgeving in acht te nemen). In het kabinetsstandpunt naar aanleiding van de evaluatie van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (Kamerstukken II 2008/09, 29481, nr. 19 herdruk) is daarom toegezegd te regelen dat voor een waardeoverdracht naar het buitenland instemming van de tot verevening gerechtigde vereist is.

In de artikelen 88 en 89 van de Pensioenwet en de artikelen 96 en 97 van de Wvb wordt verder geregeld dat de mogelijkheden tot afkoop na de internationale waardeoverdracht niet ruimer mogen zijn dan op grond van de Pensioenwet dan wel de Wvb. Voor andere internationale waardeoverdrachten is dit al geregeld, nu wordt het ook in deze bepalingen opgenomen.

Artikel I, onderdeel O en artikel II, onderdeel O (artikel 176 Pensioenwet en artikel 171 Wvb)

Aan de artikelen met de beboetbare bepalingen worden de artikelen 70a van de Pensioenwet en 81a van de Wvb toegevoegd. Verder wordt de vernummering van de leden van de artikelen 83 van de Pensioenwet en 91 van de Wvb verwerkt.

Artikel I, onderdeel P en artikel II, onderdeel P (artikel 220a Pensioenwet en artikel 214 Wvb)

In artikel 220a van de Pensioenwet en artikel 214 van de Wvb is overgangsrecht opgenomen.

In het eerste toegevoegde lid wordt geregeld dat artikel 55, zesde lid, van de Pensioenwet en artikel 66, zesde lid, van de Wvb, de bepalingen over het vervallen van heel kleine aanspraken nadat de deelneming eindigt, van toepassing zijn indien de deelneming eindigt vanaf het tijdstip van inwerkingtreding van dit wetsvoorstel.

In het tweede toegevoegde lid is geregeld dat artikel 70a van de Pensioenwet dan wel artikel 81a van de Wvb van toepassing zijn indien de deelneming eindigt vanaf twee jaar voor het tijdstip van inwerkingtreding van dit wetsvoorstel. Voor de termijn van twee jaar is gekozen omdat de uitvoerder nu recht heeft op afkoop na einde deelneming vanaf twee jaar na einde deelneming.

Artikel I, onderdeel Q en artikel II, onderdeel Q (artikel 220b Pensioenwet en artikel 214a Wvb)

Voorgesteld wordt te regelen dat pensioenuitvoerders bestaande heel kleine aanspraken kunnen laten vervallen. Het gaat hierbij om aanspraken waarbij de uitkering van ouderdomspensioen op de reguliere pensioendatum niet meer dan € 2 per jaar zou bedragen. Dit is toegelicht in het algemeen deel van de toelichting.

Artikel III (artikel 1 en 28 Invoerings- en aanpassingswet Pensioenwet)

Artikel 28 van de IPW vervalt. Voor zover het overgangsrecht uit dat artikel nog relevant is, is het opgenomen in artikel 66 van de Pensioenwet dan wel artikel 78 van de Wvb.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

J. Klijnsma